

Αρχική σελίδα>Χρήματα/Χρηματικές απαιτήσεις>Διασφάλιση περιουσιακών στοιχείων κατά τη διάρκεια αγωγής σε χώρα της ΕΕ

Η πρωτότυπη γλωσσική έκδοση [pt](#) αυτής της σελίδας τροποποιήθηκε πρόσφατα. Η γλωσσική έκδοση που βλέπετε τώρα βρίσκεται στο στάδιο της μετάφρασης.

αγγλικά

Υπάρχει ήδη μετάφραση στις ακόλουθες γλώσσες: [en](#)

Swipe to change

Διασφάλιση περιουσιακών στοιχείων κατά τη διάρκεια αγωγής σε χώρα της ΕΕ**Πορτογαλία****1 Ποια είναι τα διάφορα μέτρα;**

Τα προσωρινά και ασφαλιστικά μέτρα αποσκοπούν στην προστασία σε ορισμένες καταστάσεις και μπορούν να περιλαμβάνουν: α) προσωρινά μέτρα εντός του πεδίου εφαρμογής του νομικού πλαισίου για ενηλίκους υπό δικαστική συμπαράσταση που προβλέπεται από τον **νόμο αριθ. 49/2018 της 14ης Αυγούστου 2018**· β) προσωρινή διοίκηση περιουσίας αφανούς (άρθρο 1021 του κώδικα πολιτικής δικονομίας)· γ) διορισμός δικαστικού συμπαραστάτη (άρθρο 17 του κώδικα πολιτικής δικονομίας)· ή δ) αναγκαία μέτρα για την προστασία σχολάζουσας κληρονομίας (άρθρο 938 του κώδικα πολιτικής δικονομίας).

Σκοπός των ασφαλιστικών μέτρων (π.χ. εκείνων που προβλέπονται στα άρθρα 362 επ. του κώδικα πολιτικής δικονομίας) είναι η εξάλειψη του κινδύνου σοβαρής ή ανεπανόρθωτης βλάβης της απαίτησης ενόσω εκκρεμεί η διαδικασία (*periculum in mora*) και η διασφάλιση της δυνατότητας εκτέλεσης της τελεσίδικης απόφασης (άρθρο 2 του κώδικα πολιτικής δικονομίας).

Με εξαίρεση την περίπτωση κατά την οποία το δικαστήριο διατάσσει την αντιστροφή της ευθύνης για την άσκηση της κύριας αγωγής (*inversão do onus probatorio*), η διαδικασία ασφαλιστικών μέτρων εξαρτάται από αγωγή που ασκείται για τη θεμελίωση της απαίτησης που προστατεύεται από το ασφαλιστικό μέτρο (άρθρο 364 του κώδικα πολιτικής δικονομίας)· τα ασφαλιστικά μέτρα διασφαλίζουν ή προβλέπουν προσωρινά τα αποτελέσματα του οριστικού μέτρου, υπό την προϋπόθεση ότι η απόφαση που εκδίδεται στην κύρια δίκη θα είναι ευνοϊκή για τον αιτούντα.

Ο κίνδυνος βλάβης (*periculum in mora*) παρέχει στο δικαστήριο το δικαίωμα να εξετάσει προκαταρκτικά και συνοπτικά μια ουσιαστική έννομη σχέση, η οποία στη συνέχεια θα πρέπει να εξεταστεί διεξοδικότερα. Εάν η προκαταρκτική αυτή εξέταση είναι ευνοϊκή για τον αιτούντα, διατάσσονται μέτρα με σκοπό την προστασία κατά του ως άνω κινδύνου.

Σκοπός των ασφαλιστικών μέτρων είναι η διασφάλιση των πρακτικών αποτελεσμάτων της αγωγής, η αποτροπή σοβαρής βλάβης ή η πρόβλεψη της άσκησης του δικαιώματος, με την επίτευξη της βέλτιστης δυνατής ισορροπίας μεταξύ ταχύτητας και ασφάλειας δικαίου.

Η πολιτική δικονομία της Πορτογαλίας προβλέπει δύο είδη ασφαλιστικών μέτρων:

α) συνθήκη ασφαλιστικά μέτρα (άρθρα 362 έως 376 του κώδικα πολιτικής δικονομίας)·

β) ειδικά ασφαλιστικά μέτρα (άρθρα 377 έως 409 του κώδικα πολιτικής δικονομίας).

Τα συνθήκη ασφαλιστικά μέτρα ρυθμίζονται από το άρθρο 362 του κώδικα πολιτικής δικονομίας, το οποίο προβλέπει ότι το πρόσωπο που αποδεικνύει δικαιολογημένο φόβο ότι άλλο πρόσωπο μπορεί να προκαλέσει σοβαρή και ανεπανόρθωτη βλάβη στην απαίτησή του, δύναται, εάν δεν τυγχάνει εφαρμογής κανένα από τα ασφαλιστικά μέτρα που προβλέπονται από τον νόμο, να ζητήσει τη λήψη κατάλληλων αποτρεπτικών ή προκαταβολικών μέτρων για τη διασφάλιση της εκτέλεσης του απειλούμενου δικαιώματος (άρθρο 362 παράγραφος 1 του κώδικα πολιτικής δικονομίας). Η απαίτηση του αιτούντος μπορεί να βασίζεται σε υφιστάμενο δικαίωμα ή σε δικαίωμα που θα αναγνωρισθεί από το δικαστήριο σε διαδικασίες που εκκρεμούν ή πρόκειται να κινηθούν (άρθρο 362 παράγραφος 2 του κώδικα πολιτικής δικονομίας). Τα συνθήκη ασφαλιστικά μέτρα δεν έχουν εφαρμογή όταν σκοπός είναι η προστασία έναντι κινδύνου βλάβης που καλύπτεται ρητώς από οποιοδήποτε από τα ειδικά μέτρα (άρθρο 362 παράγραφος 3 του κώδικα πολιτικής δικονομίας).

Ειδικά ασφαλιστικά μέτρα είναι εκείνα που προβλέπονται ρητά στον κώδικα πολιτικής δικονομίας ή σε άλλη νομοθεσία.

Στον κώδικα πολιτικής δικονομίας της Πορτογαλίας προβλέπονται τα ακόλουθα ειδικά ασφαλιστικά μέτρα:

α) προσωρινή απόδοση περιουσιακών στοιχείων (άρθρο 377 του κώδικα πολιτικής δικονομίας)·

β) αναστολή αποφάσεων εταιρειών (άρθρο 380 του κώδικα πολιτικής δικονομίας)·

γ) προσωρινή διατροφή (άρθρο 384 του κώδικα πολιτικής δικονομίας)·

δ) προσωρινή αποζημίωση (άρθρο 388 του κώδικα πολιτικής δικονομίας)·

ε) συντηρητική κατάσχεση (άρθρο 391 του κώδικα πολιτικής δικονομίας)·

στ) απαγόρευση εκτέλεσης νέων εργασιών (άρθρο 397 του κώδικα πολιτικής δικονομίας)·

ζ) δέσμευση περιουσιακών στοιχείων (άρθρο 403 του κώδικα πολιτικής δικονομίας).

2 Υπό ποιες προϋποθέσεις διατάσσονται αυτά τα μέτρα;

Εάν ένα πρόσωπο αποδείξει δικαιολογημένο φόβο ότι ένα άλλο πρόσωπο μπορεί να προκαλέσει σοβαρή και ανεπανόρθωτη βλάβη στα δικαιώματά του, μπορεί να ζητήσει τη λήψη του κατάλληλου αποτρεπτικού ή προκαταβολικού μέτρου για να εξασφαλίσει την ισχύ του απειλούμενου δικαιώματος (άρθρο 362 παράγραφος 1 του κώδικα πολιτικής δικονομίας). Η απαίτηση του αιτούντος μπορεί να βασίζεται σε υφιστάμενο δικαίωμα ή σε δικαίωμα που θα αναγνωρισθεί από το δικαστήριο σε διαδικασίες που εκκρεμούν ή πρόκειται να κινηθούν (άρθρο 362 παράγραφος 2 του κώδικα πολιτικής δικονομίας). Τέτοιου είδους μέτρα διατάσσονται εάν υπάρχει μεγάλη πιθανότητα να υφίσταται πράγματι το δικαίωμα και εάν ο κίνδυνος προσβολής του θεμελιώνεται επαρκώς (άρθρο 368 παράγραφος 1 του κώδικα πολιτικής δικονομίας). Ωστόσο, το δικαστήριο μπορεί να αρνηθεί τη λήψη μέτρων, εάν η ζημία για τον καθ' ου η αίτηση, η οποία θα προκύψει από την αποδοχή της αίτησης, υπερβαίνει σημαντικά τη ζημία την οποία επιθυμεί να αποφύγει ο αιτών με την επιβολή του μέτρου (άρθρο 368 παράγραφος 2 του κώδικα πολιτικής δικονομίας).

Η λήψη συνήθων ασφαλιστικών μέτρων επιτρέπεται μόνον εφόσον δεν υπάρχει ειδικό ασφαλιστικό μέτρο κατάλληλο για τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης (άρθρο 362 παράγραφος 3 του κώδικα πολιτικής δικονομίας).

Επομένως, για τα **μη ειδικά ασφαλιστικά μέτρα** που αναφέρονται στο άρθρο 362 του κώδικα πολιτικής δικονομίας ισχύουν οι ακόλουθες νομικές προϋποθέσεις:

α) η κατά τα φαινόμενα ύπαρξη δικαιώματος·

β) βάσιμος φόβος του αιτούντος ότι άλλο πρόσωπο μπορεί να προκαλέσει σοβαρή και ανεπανόρθωτη βλάβη στο δικαίωμά του (*periculum in mora*)·

γ) πρακτική καταλληλότητα του αποτρεπτικού ή προκαταβολικού μέτρου για τη διασφάλιση της ισχύος του απειλούμενου δικαιώματος·

δ) το ζητούμενο μέτρο δεν πρέπει να καλύπτεται από άλλες προληπτικές διαδικασίες.

Για να διατάξει το δικαστήριο ασφαλιστικά μέτρα, αρκεί να διαπιστώσει, κατόπιν ταχείας εξέτασης, ότι υπάρχουν ισχυρά αποδεικτικά στοιχεία για τη θεμελίωση του διεκδικούμενου δικαιώματος (*fumus bonis iuris*). καθώς και βάσιμος φόβος ότι ο χρόνος που απαιτείται για την επίτευξη οριστικής επίλυσης της διαφοράς μπορεί να προκαλέσει ανεπανόρθωτη ζημία ή ζημία που είναι δύσκολο να αποκατασταθεί (*periculum in mora*). Προϋπόθεση είναι να πεισθεί επαρκώς ο δικαστής ότι η έκβαση της κύριας δίκης θα είναι ευνοϊκή για τον αιτούντα, καθώς τα ασφαλιστικά μέτρα συνιστούν σαφή παρέμβαση στην έννομη σφαίρα του καθ' ου η αίτηση (άρθρο 368 παράγραφος 1 του κώδικα πολιτικής δικονομίας).

Όσον αφορά τα **ειδικά ασφαλιστικά μέτρα**:

α) **Προσωρινή απόδοση περιουσιακών στοιχείων**: Σε περίπτωση ληστείας, ο ιδιοκτήτης μπορεί να ζητήσει την προσωρινή απόδοση των περιουσιακών στοιχείων σε αυτόν, επικαλούμενος τα πραγματικά περιστατικά που συνιστούν κατοχή, κλοπή και βία. Ο δικαστής μπορεί να διατάξει την απόδοση χωρίς να κλητεύσει ή να ακούσει τον δράστη της ληστείας, εάν πιστεύει, κατόπιν εξέτασης των αποδεικτικών στοιχείων, ότι ο αιτών κατείχε τα περιουσιακά στοιχεία τα οποία του αφαιρέθηκαν διά της βίας (άρθρα 377, 378 και 379 του κώδικα πολιτικής δικονομίας).

β) **Αναστολή αποφάσεων εταιριών**: Εάν μια ένωση ή εταιρεία οποιουδήποτε είδους λάβει αποφάσεις οι οποίες αντιβαίνουν στον νόμο ή στο καταστατικό, κάθε εταίρος μπορεί, εντός 10 ημερών (από την ημερομηνία της συνέλευσης κατά την οποία λήφθηκαν οι αποφάσεις ή από την ημερομηνία κατά την οποία ο αιτών έλαβε γνώση αυτών, εάν δεν προσκλήθηκε δεόντως στη συνέλευση), να ζητήσει την αναστολή της εφαρμογής των εν λόγω αποφάσεων. Ο αιτών πρέπει να αποδείξει την ιδιότητα του εταίρου καθώς και ότι η εφαρμογή των αποφάσεων μπορεί να προκαλέσει σημαντική ζημία. Η αίτηση πρέπει να συνοδεύεται από αντίγραφο των πρακτικών της συνέλευσης στην οποία λήφθηκαν οι αποφάσεις και, όταν δεν απαιτείται συνέλευση από τον νόμο, το αντίγραφο των εν λόγω πρακτικών αντικαθίσταται από έγγραφη απόδειξη της απόφασης (άρθρα 380 έως 383 του κώδικα πολιτικής δικονομίας).

γ) **Προσωρινή διατροφή**: Πρόσωπο το οποίο δικαιούται διατροφή μπορεί να ζητήσει τον καθορισμό του μηνιαίου ποσού που πρέπει να λαμβάνει υπό μορφή προσωρινής διατροφής, υπό την προϋπόθεση ότι δεν έχει πραγματοποιηθεί η πρώτη οριστική πληρωμή. Όταν το δικαστήριο λάβει την αίτηση προσωρινής διατροφής, ορίζεται δικάσιμος και οι διάδικοι ενημερώνονται ότι πρέπει να παραστούν αυτοπροσώπως στο δικαστήριο ή να εκπροσωπηθούν από πληρεξούσιο με ειδική εξουσία συμβιβασμού. Κατά την ακροαματική διαδικασία, ο αντίδικος παρουσιάζει τα επιχειρήματά του, ο δε δικαστής επιδιώκει να επιτύχει συμφωνία στον καθορισμό της διατροφής, την οποία εγκρίνει ακολουθώντας με δικαστική απόφαση (άρθρα 384 έως 387 του κώδικα πολιτικής δικονομίας).

Σε περίπτωση απουσίας ενός από τους διαδίκους ή εάν η απόπειρα επίτευξης συμφωνίας δεν ευοδωθεί, ο δικαστής διατάσσει τη διεξαγωγή αποδείξεων και στη συνέχεια εκδίδει προφορική απόφαση, η οποία πρέπει να περιέχει συνοπτική αιτιολογία (άρθρο 385 παράγραφος 3 του κώδικα πολιτικής δικονομίας).

δ) **Προσωρινή αποζημίωση**: Στο πλαίσιο της αγωγής αποζημίωσης λόγω θανάτου ή σωματικής βλάβης, ο ζημιωθείς και τα πρόσωπα που δικαιούνται ενδεχομένως διατροφή από αυτόν, καθώς και τα πρόσωπα στα οποία ο ζημιωθείς κατέβαλε διατροφή βάσει φυσικής ενοχής, μπορούν να ζητήσουν την επιδίκαση ορισμένου χρηματικού ποσού με τη μορφή μηνιαίου ποσού ως προσωρινή αποζημίωση λόγω βλάβης. Ο δικαστής εγκρίνει το ζητούμενο μέτρο, εφόσον αποδειχθεί ότι συντρέχει κατάσταση ανάγκης λόγω της βλάβης και υπάρχουν αποδείξεις που στοιχειοθετούν την υποχρέωση του καθ' ου η αίτηση προς αποζημίωση. Ο προσωρινός διακανονισμός, ο οποίος θα καταλογιστεί στον τελικό διακανονισμό της αποζημίωσης, καθορίζεται εύλογα από το δικαστήριο. Το ίδιο ισχύει και στις περιπτώσεις στις οποίες η αγωγή αποζημίωσης βασίζεται επίσης σε βλάβη η οποία μπορεί να θέτει σε σοβαρό κίνδυνο την επιβίωση ή τις συνθήκες διαβίωσης του ζημιωθέντος. Τα προαναφερθέντα για την προσωρινή διατροφή ισχύουν επίσης, τηρουμένων των αναλογιών, για την προσωρινή αποζημίωση (άρθρα 388 έως 390 του κώδικα πολιτικής δικονομίας).

ε) **Συντηρητική κατάσχεση**: Η συντηρητική κατάσχεση επιτρέπει σε πιστωτή που έχει εύλογο φόβο απώλειας των περιουσιακών στοιχείων που εξασφαλίζουν την απαίτησή του να επιτύχει δικαστική συντηρητική κατάσχεση περιουσιακών στοιχείων. Ο αιτών τη συντηρητική κατάσταση εκθέτει τα πραγματικά περιστατικά που στηρίζουν την απαίτηση και δικαιολογούν τον προβαλλόμενο κίνδυνο, απαριθμώντας τα περιουσιακά στοιχεία τα οποία πρόκειται να κατασχεθούν μαζί με τις απαραίτητες πληροφορίες για τη διενέργεια της συντηρητικής κατάσχεσης. Εάν ζητείται συντηρητική κατάσχεση κατά του αγοραστή των περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη, και εάν διαπιστωθεί ότι η αγορά προσβλήθηκε δικαστικώς, ο αιτών πρέπει να εκθέσει τα πραγματικά περιστατικά τα οποία καθιστούν πιθανή την ευδοκίμηση της προσβολής της αγοράς (άρθρα 391 έως 396 του κώδικα πολιτικής δικονομίας).

Κατόπιν εξέτασης των αποδεικτικών στοιχείων, διατάσσεται συντηρητική κατάσχεση χωρίς ακρόαση του αντιδίκου, εφόσον κρίνεται ότι πληρούνται οι νομικές προϋποθέσεις (άρθρο 393 παράγραφος 1 του κώδικα πολιτικής δικονομίας).

Σε περίπτωση συντηρητικής κατάσχεσης σκαφών ή του φορτίου τους, ο αιτών οφείλει να αποδείξει, επιπλέον της πλήρωσης των γενικών προϋποθέσεων, ότι η συντηρητική κατάσχεση επιτρέπεται λαμβανομένης υπόψη της φύσης της απαίτησής του (άρθρο 394 παράγραφος 1 του κώδικα πολιτικής δικονομίας). Στην περίπτωση αυτή, δεν διατάσσεται συντηρητική κατάσχεση, εάν ο οφειλέτης παράσχει αμέσως εγγύηση και ο δανειστής την αποδεχτεί ή ο δικαστής την κρίνει ενδεδειγμένη εντός δύο ημερών· εν προκειμένω ο απόπλους του σκάφους θα επιτραπεί όταν καταβληθεί η εγγύηση (άρθρο 394 παράγραφος 2 του κώδικα πολιτικής δικονομίας).

στ) **Απαγόρευση εκτέλεσης νέων εργασιών**: Όποιος θεωρεί ότι το δικαίωμα κυριότητας ή συγκυριότητάς του ή οποιοδήποτε άλλο εμπράγματο ή ενοχικό δικαίωμα χρήσης ή κυριότητας παραβιάζεται ως αποτέλεσμα νέας εργασίας ή νέας υπηρεσίας η οποία προκαλεί ή ενδέχεται να προκαλέσει ζημία, μπορεί να ζητήσει, εντός 30 ημερών από την ημερομηνία κατά την οποία λαμβάνει γνώση του σχετικού γεγονότος, την άμεση αναστολή της εργασίας ή της υπηρεσίας. Ο αιτών μπορεί επίσης να επιβάλει άμεσα την απαγόρευση εξωδίκως ζητώντας από τον εργολάβο ή το υπεύθυνο πρόσωπο ή τον αντικαταστάτη του με προφορική όχληση, ενώπιον δύο μαρτύρων, να παύσει την εργασία. Η εξώδικη απαγόρευση είναι άκυρη εάν δεν ζητηθεί επικύρωσή της από το δικαστήριο εντός πέντε ημερών (άρθρα 397 έως 402 του κώδικα πολιτικής δικονομίας).

ζ) **Δέσμευση περιουσιακών στοιχείων**: Εάν υπάρχει εύλογος φόβος απώλειας, απόκρυψης ή απομάκρυνσης κινητών ή ακίνητων περιουσιακών στοιχείων ή εγγράφων, μπορεί να ζητηθεί η δέσμευση περιουσιακών στοιχείων. Η δέσμευση εξαρτάται από αγωγή στην οποία ζητείται ο προσδιορισμός των περιουσιακών στοιχείων ή η απόδειξη της κυριότητας των δικαιωμάτων επί των δεσμευμένων περιουσιακών στοιχείων (άρθρα 403 έως 409 του κώδικα πολιτικής δικονομίας).

Το εν λόγω μέτρο μπορεί να ζητήσει κάθε πρόσωπο το οποίο έχει συμφέρον στη διατήρηση των περιουσιακών στοιχείων ή των εγγράφων, ωστόσο οι πιστωτές μπορούν να το ζητήσουν μόνο σε περιπτώσεις όπου είναι απαραίτητη η εξασφάλιση κληρονομίας. Ο αιτών πρέπει να αποδείξει συνοπτικά το δικαίωμα που σχετίζεται με τα περιουσιακά στοιχεία, καθώς και τα πραγματικά περιστατικά στα οποία βασίζεται ο φόβος απώλειας ή απομάκρυνσής τους. Εάν το δικαίωμα που σχετίζεται με τα περιουσιακά στοιχεία εξαρτάται από αγωγή η οποία ασκήθηκε ή πρόκειται να ασκηθεί, ο αιτών πρέπει να πείσει το δικαστήριο για την πιθανή βασιμότητα της σχετικής αγωγής. Αφού προσκομιστούν οι απαραίτητες αποδείξεις, ο δικαστής εγκρίνει το μέτρο εάν φρονεί ότι το συμφέρον του αιτούντος διατρέχει σοβαρό κίνδυνο σε περίπτωση μη λήψης του μέτρου.

2.1 Η διαδικασία

Εκτός από την απαγόρευση εκτέλεσης νέων εργασιών, για την οποία είναι δυνατό να αναληφθεί εξώδικη πρωτοβουλία που ακολουθείται από αίτηση επικύρωσης από το δικαστήριο (άρθρο 397 παράγραφοι 2 και 3 του κώδικα πολιτικής δικονομίας), όλα τα λοιπά ασφαλιστικά μέτρα βασίζονται σε αρχική αίτηση ενώπιον του δικαστηρίου στην οποία ο αιτών παρέχει συνοπτικές αποδείξεις για την ύπαρξη του απειλούμενου δικαιώματος και δικαιολογεί τον φόβο βλάβης. Στην αίτηση περιλαμβάνονται κατάλογος πέντε μαρτύρων, κατ' ανώτατο όριο, καθώς και άλλα αποδεικτικά στοιχεία τα οποία ζητήθηκαν, σύμφωνα με το άρθρο 365 του κώδικα πολιτικής δικονομίας.

Κατόπιν αιτήματος, ο δικαστής μπορεί, στην απόφαση που διατάσσει το μέτρο, να απαλλάξει τον αιτούντα από την ευθύνη του για άσκηση της κύριας αγωγής, εάν τα αποδεικτικά στοιχεία που προσκομίστηκαν στο πλαίσιο της διαδικασίας επιβεβαιώνουν την ισχυρή πεποίθηση ότι το προστατευόμενο δικαίωμα υφίσταται πράγματι και εάν η φύση του διαταχθέντος μέτρου είναι κατάλληλη για την επίλυση της διαφοράς (άρθρο 369 παράγραφος 1 του κώδικα πολιτικής δικονομίας). Η απαλλαγή αυτή μπορεί να χορηγηθεί έως την περάτωση της τελικής ακροαματικής διαδικασίας. Σε περιπτώσεις όπου δεν έχει προηγηθεί κατ' αντιμωλία συζήτηση, ο καθ' ου η αίτηση μπορεί να αντιπαχθεί στην αντιστροφή της ευθύνης για την άσκηση αγωγής προσβάλλοντας ταυτόχρονα το διαταχθέν μέτρο (άρθρο 369 παράγραφος 2 του κώδικα πολιτικής δικονομίας).

Οι κανόνες της αντιστροφής της διαφοράς εφαρμόζονται τηρουμένων των αναλογιών στην προσωρινή απόδοση περιουσιακών στοιχείων, στην αναστολή αποφάσεων εταιρειών, στην προσωρινή διατροφή, στην απαγόρευση εκτέλεσης νέων εργασιών και σε άλλα μέτρα που προβλέπονται σε άλλη νομοθεσία τα οποία, από τη φύση τους, επιτρέπουν τον οριστικό διακανονισμό της διαφοράς (άρθρο 376 παράγραφος 4 του κώδικα πολιτικής δικονομίας).

Όταν δεν υπάρχει νομική διάταξη που επιτρέπει να διαταχθεί η λήψη ασφαλιστικού μέτρου χωρίς ακρόαση του καθ' ου η αίτηση, ο καθ' ου η αίτηση ακούγεται από το δικαστήριο, εκτός εάν η ακροαματική διαδικασία θέτει σε σοβαρό κίνδυνο τον σκοπό ή την αποτελεσματικότητα του μέτρου (άρθρο 366 παράγραφος 1 του κώδικα πολιτικής δικονομίας).

Όταν η ακρόαση διεξάγεται προτού διαταχθεί η λήψη του μέτρου, ο καθ' ου η αίτηση καλείται να ασκήσει ανακοπή κατά του μέτρου εντός δέκα ημερών. Η κλήτευση αντικαθίσταται από κοινοποίηση, αν ο καθ' ου η αίτηση έχει ήδη κλητευθεί στην κύρια δίκη (άρθρο 366 παράγραφος 2 του κώδικα πολιτικής δικονομίας).

Μετά τη λήξη της προθεσμίας άσκησης ανακοπής και την ακρόαση του καθ' ου η αίτηση, προσκομίζονται, εφόσον συντρέχει περίπτωση, οι αποδείξεις που ζήτησε ή καθόρισε το δικαστήριο (άρθρο 367 παράγραφος 1 του κώδικα πολιτικής δικονομίας).

Εάν δεν υπήρξε ακρόαση του καθ' ου η αίτηση και το μέτρο διαταχθεί, ο καθ' ου η αίτηση λαμβάνει κοινοποίηση της σχετικής απόφασης αφού εκδοθεί (άρθρο 366 παράγραφος 6 του κώδικα πολιτικής δικονομίας). Μετά την κοινοποίηση μπορεί να προσφύγει γενικά κατά της διαταγής εάν θεωρεί ότι, λαμβανομένων υπόψη των πραγματικών περιστατικών, το μέτρο δεν έπρεπε να είχε διαταχθεί. Μπορεί επίσης να ασκήσει ανακοπή εάν επιθυμεί να επικαλεστεί πραγματικά περιστατικά ή να προσκομίσει αποδεικτικά στοιχεία τα οποία δεν λήφθηκαν υπόψη από το δικαστήριο και τα οποία μπορεί να αναιρούν τους λόγους για τους οποίους διατάχθηκε το ασφαλιστικό μέτρο ή να οδηγούν σε περιορισμό του (άρθρο 372 παράγραφος 1 του κώδικα πολιτικής δικονομίας).

Ο καθ' ου η αίτηση μπορεί να προσβάλει, με οποιοδήποτε από τα προαναφερθέντα μέσα, την απόφαση για την αντιστροφή της ευθύνης για την άσκηση αγωγής (άρθρο 372 παράγραφος 2 του κώδικα πολιτικής δικονομίας). Εάν ο καθ' ου η αίτηση ασκήσει ανακοπή, το δικαστήριο πρέπει να αποφασίσει αν θα διατηρήσει, θα περιορίσει ή θα ανακαλέσει το διαταχθέν μέτρο. Είναι δυνατή η άσκηση προσφυγής κατά της απόφασης αυτής και, κατά περίπτωση, της διατήρησης ή της ανάκλησης της αντιστροφής της ευθύνης για την άσκηση αγωγής, και, όπου ενδείκνυται, πρέπει να προσκομίζονται τα αποδεικτικά στοιχεία που απαιτούνται ή καθορίζονται αυτεπαγγέλτως από το δικαστήριο (άρθρο 372 παράγραφος 3 του κώδικα πολιτικής δικονομίας).

Τα θέματα κατά τόπον αρμοδιότητας ρυθμίζονται από το άρθρο 78 του κώδικα πολιτικής δικονομίας, βάσει του οποίου:

- α) οι αιτήσεις για συντηρητική κατάσχεση και δέσμευση περιουσιακών στοιχείων μπορούν να κατατεθούν στο δικαστήριο που είναι αρμόδιο για την εκδίκαση της σχετικής αγωγής ή στο δικαστήριο του τόπου όπου βρίσκονται τα περιουσιακά στοιχεία ή, εάν τα στοιχεία αυτά βρίσκονται σε πολλές δικαστικές περιφέρειες, σε μια από αυτές [άρθρο 78 παράγραφος 1 στοιχείο α) του κώδικα πολιτικής δικονομίας]
- β) για την απαγόρευση της εκτέλεσης νέων εργασιών, αρμόδιο είναι το δικαστήριο του τόπου όπου πρόκειται να εκτελεστούν οι εργασίες [άρθρο 78 παράγραφος 1 στοιχείο β) του κώδικα πολιτικής δικονομίας]
- γ) για τα λοιπά ασφαλιστικά μέτρα αρμόδιο είναι το δικαστήριο ενώπιον του οποίου πρόκειται να ασκηθεί η σχετική αγωγή [άρθρο 78 παράγραφος 1 στοιχείο γ) του κώδικα πολιτικής δικονομίας].

Σε περίπτωση μη αντιστροφής της ευθύνης για την άσκηση αγωγής, η διαδικασία συνενώνεται με τις δικογραφίες μόλις ασκηθεί η αγωγή· εάν η αγωγή ασκήθηκε σε άλλο δικαστήριο, παραπέμπεται σε αυτό, και το εν λόγω δικαστήριο είναι αποκλειστικά αρμόδιο για τα επόμενα στάδια της διαδικασίας (άρθρο 78 παράγραφος 2 του κώδικα πολιτικής δικονομίας).

Εάν ζητηθούν ασφαλιστικά μέτρα ενώ εκκρεμεί αγωγή, η αίτηση πρέπει να κατατεθεί στο δικαστήριο στο οποίο δικάζεται η αντίστοιχη αγωγή, εκτός εάν έχει ασκηθεί έφεση κατά της απόφασης επί της αγωγής· στην περίπτωση αυτή η συνεκδίκαση πραγματοποιείται μόνο μετά την περάτωση της διαδικασίας ή όταν η δικογραφία της κύριας δίκης επιστραφεί στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο (άρθρο 364 παράγραφος 3 του κώδικα πολιτικής δικονομίας).

Η εκπροσώπηση από δικηγόρο είναι υποχρεωτική όταν η αξία του μέτρου υπερβαίνει τα 5 000 ευρώ ή όταν μπορεί να ασκηθεί ένδικο μέσο, όπως προκύπτει από τα άρθρα 58 και 1090 του κώδικα πολιτικής δικονομίας σε συνδυασμό με το άρθρο 44 παράγραφος 1 του νόμου για την οργάνωση του δικαστικού συστήματος.

Η αξία του αντικειμένου των ασφαλιστικών μέτρων καθορίζεται ως ακολούθως:

- α) για προσωρινή διατροφή και προσωρινή αποζημίωση, με βάση την αιτούμενη μηνιαία πληρωμή, πολλαπλασιαζόμενη επί δώδεκα [άρθρο 304 παράγραφος 3 στοιχείο α) του κώδικα πολιτικής δικονομίας]
- β) για προσωρινή απόδοση περιουσιακών στοιχείων, με βάση την αξία του σχετικού περιουσιακού στοιχείου [άρθρο 304 παράγραφος 3 στοιχείο β) του κώδικα πολιτικής δικονομίας]
- γ) για αναστολή εταιρικών αποφάσεων, με βάση την έκταση της ζημίας [άρθρο 304 παράγραφος 3 στοιχείο γ) του κώδικα πολιτικής δικονομίας]
- δ) για απαγόρευση εκτέλεσης νέων εργασιών και μη ειδικά ασφαλιστικά μέτρα, με βάση το ύψος της ζημίας που πρόκειται να αποτραπεί [άρθρο 304 παράγραφος 3 στοιχείο δ) του κώδικα πολιτικής δικονομίας]
- ε) για συντηρητική κατάσχεση, με βάση το ποσό της απαίτησης που πρόκειται να εξασφαλιστεί [άρθρο 304 παράγραφος 3 στοιχείο ε) του κώδικα πολιτικής δικονομίας]
- στ) για δέσμευση περιουσιακών στοιχείων, με βάση την αξία των σχετικών περιουσιακών στοιχείων [άρθρο 304 παράγραφος 3 στοιχείο στ) του κώδικα πολιτικής δικονομίας].

2.2 Οι κύριες προϋποθέσεις

Κατά την εκτίμηση των κριτηρίων για τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων, το δικαστήριο πρέπει να εξετάζει πάντοτε αν υπάρχει βάσιμος φόβος, καθώς και τη σοβαρότητα και τη δυσχέρεια αποκατάστασης της πιθανής βλάβης. Εκτιμά επίσης αν το αποτρεπτικό ή προκαταβολικό μέτρο είναι κατάλληλο ώστε στη συγκεκριμένη περίπτωση να διαφυλάξει το δικαίωμα που εικάζεται ότι κινδυνεύει. Πρέπει να διαπιστωθεί η ύπαρξη κινδύνου στην περίπτωση καθυστέρησης. Το δικαστήριο εξετάζει επίσης αν οι διαδικασίες εξαρτώνται ή ενδέχεται να εξαρτώνται από αγωγή που ασκήθηκε ή πρόκειται να ασκηθεί σε σχέση με το δικαίωμα που προστατεύεται από το μέτρο.

Στη συγκεκριμένη διαδικασία, το δικαστήριο οφείλει να διασφαλίζει συνοπτική διεξαγωγή αποδείξεων (δηλαδή λιγότερο αυστηρή από εκείνη της κύριας δίκης) ώστε να αποδειχθεί ότι υπάρχει πράγματι η πιθανότητα να υφίσταται το δικαίωμα για το οποίο ζητείται προστασία και ότι ο κίνδυνος προσβολής του δικαιολογείται επαρκώς.

Όλα τα ασφαλιστικά μέτρα θεωρούνται επείγοντα και έχουν προτεραιότητα σε σχέση με κάθε άλλη μη επείγουσα δικαστική πράξη (άρθρο 363 παράγραφος 1 του κώδικα πολιτικής δικονομίας), πρέπει, δε, να εκδίδεται απόφαση για αυτά σε πρώτο βαθμό το αργότερο εντός δύο μηνών ή, εάν δεν απαιτείται κλήτευση του καθ' ου η αίτηση, εντός 15 ημερών (άρθρο 363 παράγραφος 2 του κώδικα πολιτικής δικονομίας).

3 Αντικείμενο και φύση αυτών των μέτρων

3.1 Ποια περιουσιακά στοιχεία μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο αυτών των μέτρων;

Δικαιώματα και κινητά και ακίνητα περιουσιακά στοιχεία τα οποία δεν εξαιρούνται εν όλω ή εν μέρει από τον νόμο μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο ασφαλιστικών μέτρων.

3.2 Ποια τα αποτελέσματα αυτών των μέτρων;

Δεδομένου ότι διατάσσονται από τα δικαστήρια, τα ασφαλιστικά μέτρα είναι δεσμευτικά για όλα τα πρόσωπα δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου και υπερισχύουν έναντι οποιουδήποτε μέτρου εκδόθηκε από οποιαδήποτε άλλη αρχή (άρθρο 205 παράγραφος 2 του Συντάγματος της Πορτογαλικής Δημοκρατίας).

Οποιοδήποτε πρόσωπο παραβαίνει το διατασσόμενο ασφαλιστικό μέτρο υπόκειται σε ποινή για ειδική μη συμμόρφωση, ανεξάρτητα από τυχόν μέτρα εκτέλεσης (άρθρο 375 του κώδικα πολιτικής δικονομίας).

3.3 Ποια η ισχύς αυτών των μέτρων;

Ανεξάρτητα από την απαλλαγή του αιτούντος από την ευθύνη άσκησης της κύριας αγωγής, το άρθρο 373 του κώδικα πολιτικής δικονομίας προβλέπει ότι η διαδικασία ασφαλιστικών μέτρων περατώνεται και τυχόν διαταχθέν μέτρο λήγει:

α) εάν ο αιτών δεν ασκήσει την αγωγή από την οποία εξαρτάται το μέτρο εντός 30 ημερών από την ημερομηνία κατά την οποία ενημερώθηκε ότι η απόφαση με την οποία διατάχθηκε το μέτρο κατέστη τελεσίδικη [άρθρο 373 παράγραφος 1 στοιχείο α) του κώδικα πολιτικής δικονομίας]·

β) εάν, μετά την άσκηση της αγωγής, η διαδικασία διακόπηκε, λόγω αμέλειας του αιτούντος, για διάστημα που υπερβαίνει τις 30 ημέρες [άρθρο 373 παράγραφος 1 στοιχείο β) του κώδικα πολιτικής δικονομίας]·

γ) εάν η αγωγή απορριφθεί με τελεσίδικη απόφαση [άρθρο 373 παράγραφος 1 στοιχείο γ) του κώδικα πολιτικής δικονομίας]·

δ) εάν η αγωγή απορριφθεί για διαδικαστικούς λόγους και ο αιτών δεν ασκήσει εγκαίρως νέα αγωγή για να επωφεληθεί από τα αποτελέσματα της προηγούμενης αγωγής [άρθρο 373 παράγραφος 1 στοιχείο δ) του κώδικα πολιτικής δικονομίας]·

ε) εάν το δικαίωμα που επιδιώκει να εξασφαλίσει ο αιτών έχει αποσβεσθεί [άρθρο 373 παράγραφος 1 στοιχείο ε) του κώδικα πολιτικής δικονομίας].

Ανεξάρτητα από τους κανόνες για την κατανομή του βάρους απόδειξης, μόλις η απόφαση με την οποία διατάσσονται το ασφαλιστικό μέτρο και η αντιστροφή της ευθύνης για την άσκηση αγωγής καταστεί τελεσίδικη, ο καθ' ου η αίτηση ενημερώνεται ότι κάθε αγωγή αμφισβήτησης της ύπαρξης του προστατευόμενου δικαιώματος πρέπει να ασκηθεί εντός 30 ημερών από την κοινοποίηση, διαφορετικά το διαταχθέν μέτρο θα θεωρείται ότι επιλύει τη διαφορά (άρθρο 371 παράγραφος 1 του κώδικα πολιτικής δικονομίας).

Το ίδιο συμβαίνει όταν, μετά την άσκηση της αγωγής, η διαδικασία διακόπτεται για διάστημα που υπερβαίνει τις 30 ημέρες από αμέλεια του αιτούντος ή η αγωγή απορρίπτεται για διαδικαστικούς λόγους και ο αιτών δεν ασκεί εμπρόθεσμα άλλη αγωγή για να επωφεληθεί από τα αποτελέσματα της προηγούμενης αγωγής (άρθρο 371 παράγραφος 2 του κώδικα πολιτικής δικονομίας).

Μόλις εκδοθεί τελεσίδικη απόφαση στην υπόθεση, τα ασφαλιστικά μέτρα λήγουν (άρθρο 371 παράγραφος 3 του κώδικα πολιτικής δικονομίας).

4 Υπάρχει δυνατότητα προσφυγής κατά ενός τέτοιου μέτρου;

Τακτικά ένδικα μέσα ασκούνται παραδεκτά όταν το αντικείμενο των μέτρων έχει αξία η οποία υπερβαίνει το όριο αρμοδιότητας του δικαστηρίου ενώπιον του οποίου ασκείται το ένδικο μέσο κατά της απόφασης και η αμφισβητούμενη απόφαση είναι δυσμενής για τον διάδικο που ασκεί το ένδικο μέσο κατά περισσότερο από το ήμισυ του εν λόγω ορίου (άρθρο 629 παράγραφος 1 του κώδικα πολιτικής δικονομίας). Επίσης είναι πάντοτε δυνατή η άσκηση ενδίκων μέσων κατά αποφάσεων που αφορούν την αξία ασφαλιστικών μέτρων, για τον λόγο ότι η αξία τους υπερβαίνει το όριο αρμοδιότητας του δικαστηρίου που εξέδωσε την αμφισβητούμενη απόφαση [άρθρο 629 παράγραφος 3 στοιχείο β) του κώδικα πολιτικής δικονομίας], καθώς και κατά των προκαταρκτικών απορριπτικών αποφάσεων επί αρχικών αιτήσεων ασφαλιστικών μέτρων [άρθρο 629 παράγραφος 3 στοιχείο γ) του κώδικα πολιτικής δικονομίας].

Ένδικα μέσα κατά αποφάσεων που διατάσσουν αντιστροφή της ευθύνης για την άσκηση αγωγής μπορούν να ασκηθούν μόνο σε συνδυασμό με ένδικα μέσα κατά αποφάσεων επί του ζητηθέντος μέτρου· οι αποφάσεις απόρριψης της αντιστροφής της διαφοράς είναι τελεσίδικες και δεν υπόκεινται σε ένδικα μέσα (άρθρο 370 παράγραφος 1 του κώδικα πολιτικής δικονομίας).

Δεν ασκούνται ένδικα μέσα ενώπιον του Ανώτατου Δικαστηρίου (Supremo Tribunal de Justiça) κατά αποφάσεων που διατάσσουν ασφαλιστικά μέτρα, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που διατάσσουν αντιστροφή της ευθύνης για την άσκηση αγωγής, με την επιφύλαξη των περιπτώσεων στις οποίες τα ένδικα μέσα ασκούνται πάντοτε παραδεκτά (άρθρο 370 παράγραφος 2 του κώδικα πολιτικής δικονομίας).

Κατά της απόφασης ασφαλιστικών μέτρων μπορεί να προσφύγει:

οποιοσδήποτε ηττηθείς διάδικος (άρθρο 631 παράγραφος 1 του κώδικα πολιτικής δικονομίας)·

οποιοσδήποτε τρίτος ο οποίος υφίσταται άμεση και πραγματική ζημία ως αποτέλεσμα του ασφαλιστικού μέτρου (άρθρο 631 παράγραφος 2 του κώδικα πολιτικής δικονομίας).

Αρμόδιο για την εκδίκαση του ενδίκου μέσου είναι το δευτεροβάθμιο δικαστήριο στη δικαστική περιφέρεια του δικαστηρίου που εξέδωσε την αμφισβητούμενη απόφαση.

Η προθεσμία για την άσκηση του ενδίκου μέσου είναι 15 ημέρες από την κοινοποίηση της απόφασης (άρθρο 638 παράγραφος 1 του κώδικα πολιτικής δικονομίας). Εάν το ένδικο μέσο αφορά επίσης την επανεκτίμηση καταχωρισμένων αποδείξεων, η προθεσμία παρατείνεται κατά 10 ημέρες (άρθρο 638 παράγραφος 7 του κώδικα πολιτικής δικονομίας).

Ένδικο μέσο κατά διαταγής με την οποία απορρίπτεται κατηγορηματικά ή δεν διατάσσεται το μέτρο έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα [άρθρο 647 παράγραφος 3 στοιχείο δ) του κώδικα πολιτικής δικονομίας]. Στις λοιπές περιπτώσεις, δεν έχει ανασταλτική ισχύ.

Εφαρμοστέα νομοθεσία

Νόμος αριθ. 41/2013 της 26ης Ιουνίου 2013 — Κώδικας πολιτικής δικονομίας

Νόμος αριθ. 62/2013 της 26ης Αυγούστου 2013 — Νόμος για την οργάνωση του δικαστικού συστήματος

Χρήσιμοι σύνδεσμοι

Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να απευθυνθείτε στους ακόλουθους ιστότοπους:

[Δικτυακή πύλη της δικαιοσύνης](#)·

[Γενική Διεύθυνση για την Πολιτική για τη Δικαιοσύνη](#)

[Δικτυακή πύλη CITIUS](#)

[Βάση δεδομένων νομικών εγγράφων](#)

[Επίσημη Εφημερίδα της Πορτογαλίας](#)

[Σημείωση:](#)

Οι πληροφορίες στο παρόν δελτίο δεν δεσμεύουν το σημείο επικοινωνίας του Ευρωπαϊκού Δικαστικού Δικτύου για αστικές και εμπορικές υποθέσεις, ούτε τα δικαστήρια ή άλλες οντότητες και αρχές. Παρά το γεγονός ότι τα ενημερωτικά δελτία ενημερώνονται σε τακτική βάση, δεν υποκαθιστούν το εκάστοτε ισχύον κείμενο του νόμου και υπόκεινται σε εξελισσόμενη ερμηνεία από τη νομολογία.

Τελευταία επικαιροποίηση: 11/07/2023

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται ο αντίστοιχος αρμόδιος επαφής του ΕΔΔ. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο δεν αναλαμβάνουν καμία απολύτως ευθύνη όσον αφορά πληροφορίες ή δεδομένα που περιέχονται ή αναφέρονται στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.